

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3197/2024. (V. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.634.237/2022/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/D. § (2) bekezdés a) és b) pontjai szövegrésze, (3) bekezdés első mondata, (4) bekezdés második mondata, (5) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Galambos Károly ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 42.Pk.500.057/2022/7. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 49. Pkf.634.237/2022/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdése; II. cikke; IV. cikk (1) bekezdése; XV. cikk (1)–(2) és (5) bekezdése; XVI. cikke; XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással. Valamint ezen eljárással összefüggésben az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnt.) 22/D. § (2) bekezdés a) pont „megkeresi a gyámhatóságot a gyermek védelmében szükséges intézkedések megtétele érdekében”, a b) pont „a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 174. § c) pontja szerinti pénzbírságot szab ki.” szövegrésze, a (3) bekezdés első mondata: „A bíróság a végrehajtásnak a (2) bekezdésben felsorolt azt a módját köteles elrendelni, amely – az ügy körülményeit figyelembe véve – a leghatékonyabban mozdítja elő a kötelezettség teljesítését.”, a (4) bekezdés második mondata: „Ha a kérelmezett a pénzbírságot kiszabó végzésben megállapított határidő alatt sem teljesítette a kötelezettségét, a pénzbírság ismételt kiszabható”, valamint az (5) bekezdés második mondata: „A végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.” alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] Az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági végzés tárgya kapcsolattartás végrehajtási ügyben jogkövetkezmény alkalmazása. Az alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú bírósági végzésben a fellebbezés alapjául rögzített tényállás szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság (továbbiakban: PKKB) a 42.Pk.500.231/2020/21. számú végzésével a PKKB 2017. június 7. napján kelt 26.P.101.326/2016/3 I. számú - és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 54.Pf.637.421/2017/12. számú ítélete folytán 2018. február 5. napján jogerőre emelkedett - ítélete alapján megállapította, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltakat a kérelmezett felróhatóan megszegte; elrendelte 26.P.101.326/2016/31. sorszámú ítélet végrehajtását és kötelezte a kérelmezettet, hogy a 2020. június 4. napján 16 órától 19 óráig esedékes elmaradt kapcsolattartást legkésőbb 2021. április 29. napjáig biztosítsa. A bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnt.) 22/C. § (3) bekezdése alapján figyelmeztette a kérelmezettet a végzésben foglalt felhívás önhibából történő nemteljesítése Bnt. 22/D. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményeire. A kérelmező 2021. május 21. napján értesítette a bíróságot, hogy a kérelmezett nem tett eleget a végrehajtást elrendelő végzésben foglaltaknak. A bíróság kötelező közvetítői eljárás igénybevételét rendelte el és az eljárást a közvetítői eljárás befejezéséig, de legfeljebb két hónapra felfüggesztette; majd az eljárást folytatta. Az elmaradt kapcsolattartás pótlására ez idő alatt sem került sor.
- [4] Ezért az elsőfokú bíróság a 2022. május 24-i 42.Pk.500.057/2022/7. számú végzéssel a PKKB 2017. június 7. napján kelt 26.P.101.326/2016/31. számú, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 54.Pf.637.421/2017/12. számú ítélete folytán 2018. február 5. napján jogerőre emelkedett ítélete alapján a 42.Pk.500.231/2020/20. számú végzésével elrendelt és a Fővárosi Törvényszék 5. I.Pkf.632.946/2021/6. számú végzésével helybenhagyott, a 2020. június 4. napján 16 órától 19 óráig esedékes elmaradt folyamatos kapcsolattartás végrehajtásának elma-

radása miatt a kérelmezettel szemben 50 000 forint pénzbírságot szabott ki. Felhívta a kérelmezettet, hogy a 42.Pk.500.231/2020/20. sorszámú végzésben meghatározott kötelezettségét – az ott meghatározott kapcsolattartás pótlását – a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb 2022. július 30. napjáig teljesítse. Egyúttal felhívta a kérelmezőt, hogy a fenti határidő eltelte után 30 napon belül a teljesítésről vagy annak elmaradásáról értesítse a bíróságot. Kötelezte a kérelmezettet 19.050 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére. Rendelkezett arról, hogy a végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya. Indokolása szerint a bíróság először a felfüggesztés iránti kérelmeket vizsgálta; azokat nem találta alaposnak, rámutatott, hogy a kapcsolattartás vonatkozásában kereseti kérelem nem került előterjesztésre, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti per nem azonos a Bpnt. 22/E § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti kapcsolattartás megváltoztatása, korlátozása, vagy megvonása iránti eljárással.

- [5] A Ptk. 4:178. § (4) bekezdésében foglaltakra, a bíróság kivételesen indokolt esetben, a gyermek érdekében azt a szülőt is feljogosíthatja a gyermekkel való kapcsolattartásra, akinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, ezért a Bpnt. 22/E. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján az eljárás felfüggesztésének nincs helye. A közvetítői eljárás tekintetében a bíróság felfüggesztette az eljárást, majd a meghatározott idő elteltével az eljárás folytatásáról rendelkezett, így ezen kérelmezetti felfüggesztési kérelmet döntés meghozatalakor már nem kellett vizsgálnia. Kitért a bíróság arra, hogy jelen esetben sincs helye a nemperes eljárás felfüggesztésének hiszen ebben a második szakaszban a bíróság kizárólag azt vizsgálja, hogy a kérelmezett a végrehajtást elrendelő végzésben foglaltakat önhibájából nem teljesítette-e. Mindezek alapján a bíróság a kérelmezett eljárás felfüggesztése iránti kérelmeit elutasította. Azon kérelmezetti hivatkozást illetően, hogy a hat hónap elteltére figyelemmel a pótlás jogalapja a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel megszűnt, így a kérelmező pótlási igénye elenyészett, a bíróság kifejtette, hogy az eljárás jelen szakaszában a pótlás megengedhetőségét a kérelmezett már nem vitathatja; a Fővárosi Törvényszék a végrehajtást elrendelő határozatot végzésével jogerősen elbírált.
- [6] A bíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a kérelmezett esetében megállapítható-e az önhiba a kapcsolattartás elmaradása tekintetében. Az első fokon eljáró bíróság hangsúlyozta, hogy ezen eljárásban kizárólag azt kell vizsgálni, hogy van-e olyan körülmény, amely alapján a végrehajtást elrendelő végzésben foglalt pótlási kötelezettség megszegése nem jelent önhibát a kérelmezett részéről. Ezt meghaladóan a kérelmezett kizárólag azon érveket adta elő, hogy a gyermek nem kíván a kérelmezővel kapcsolatot tartani, és a bántalmazó kérelmezői magatartást; melyeket már a végrehajtás elrendelését megelőzően is közölt, melyeket a bíróság a végrehajtás elrendelése során elbírált. A bíróság megállapította, hogy a kérelmezett a végrehajtást elrendelő végzésben foglaltakat a kitűzött határidő eltelte alatt önhibájából – ismételten – nem teljesítette.
- [7] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az első fokú bíróság végzését részben megváltoztatta, a pénzbírság összegét 30 000 forintra leszállította. Egyebekben helyben hagyta a végzést azzal a kiegészítéssel, hogy jogerőre emelkedését követően az első fokon eljáró PPKB külön intézkedéssel megkeresi az illetékes gyámhatóságot, hogy a család- és gyermekjóléti intézményrendszer bevonásával mozdítsa elő a kérelmezett teljesítését. A kérelmezett a jelen nemperes eljárásban arra hivatkozott, hogy a gyermek számára a kérelmezővel való kapcsolattartás lelki, illetve fizikai sérüléssel, megrázkódtatással jár, ezért nem erőltette a kapcsolattartás megvalósulását. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy ezzel a kérelmezett lényegében a kapcsolattartás megváltoztatására irányuló igényét juttatta kifejezésre, ami azonban nem képezhetette a konkrét nemperes eljárás tárgyát, mivel az csak a kapcsolattartás megváltoztatására, vagy a szülői felügyeleti jog gyakorlásának újra szabályozása iránti peres eljárásban érvényesíthető. A pénzbüntetés összegét illetően úgy ítélte meg, hogy a csökkentett mérték is betölti a büntető illetve a preventív szerepet. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság nem látta indokoltnak a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezését.
- [8] Az ezt követően előterjesztett – hiánypótlási felhívásra kiegészített – alkotmányjogi panaszban az indítványozó álláspontja szerint a jogerős végzés a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozza és alaptörvény-ellenes, mert a nemperes eljárásban az érdekelt gyermek nem vehetett részt annak ellenére, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó joggal a Ptk. alapján rendelkezik, és 14. életévét betöltötte, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a kérelmező jelen alkotmányjogi panasza a gyermek fellebbezésének visszautasítására nem terjed ki (indítvány-kiegészítés 8. oldal). Sérelmezi továbbá, hogy a kapcsolattartás azért nem valósult meg, mert az apa molesztálta a gyermeket; a bíróság ennek ellenére az anya önhibájaként értékelte a kapcsolattartás elmaradását, és ezek ellenére rendelte el a kapcsolattartást.
- [9] A sérelmezett rendelkezések alaptörvény-ellenességét – a bírósági végzésekkel szembeni kifogásaival egyezően, azzal együttesen előadva – abban látja, hogy azok a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét okozzák, mert a Bpnt. 22/D. § (2) bekezdés *d)* pontja értelmében a fellebbezést ugyanaz a bíróság bírálja el, ahova a pénzbírság befolyik, a kizárási szabályokat ugyanakkor a pénzbírság tekintetében a másodfokú bíróság

nem vette figyelembe. A pénzbírság alkalmazása egyébként sem szolgálja a gyermek javát és mindenek feletti érdekét. Végül a (4) bekezdés második mondata a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésében foglalt anyagi jogi jogvesztő rendelkezésével ellentétes, az (5) bekezdésben a halasztó hatály kizárása pedig a jogorvoslathoz való joga sérelméhez vezet.

- [10] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés szerint a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [11] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az indítványozó az alapul szolgáló ügyben kérelmezett volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az alapul szolgáló nemperes eljárásban a sérelmezett jogszabályi rendelkezések alkalmazásra került, így a jelen alkotmányjogi panasz tekintetében ezen törvényi feltétel teljesült.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.634.237/2022/5. számú végzés átvételét igazoló letöltési igazolás szerint azt az indítványozó jogi képviselője 2023. február 10-én vette át. A jogi képviselővel eljáró indítványozó 2023. április 11-én, – elektronikus úton, úrlapon – határidőben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [14] Az Abtv. 27. § szerint csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet alkotmányjogi panasszal élni. Az alkotmányjogi panasszal támadható érdemi döntésnek minősülő bírósági döntések körét az Abtv. taxatív nem határozza meg. Az Alkotmánybíróságnak esetről-esetre, a konkrét ügy egyedi körülményeire tekintettel kell vizsgálnia, hogy a támadott bírósági döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e, azaz az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések körébe tartozik-e {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [40]; 3364/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [21]–[25]}.
- [15] Az indítványozó beadványában azt sérelmezte, hogy az elmaradt folyamatos kapcsolattartás végrehajtásának ismételt elmaradása miatt, mint kérelmezettel szemben pénzbírságot szabtak ki, és szerinte nem kellően értékelték a bíróságok a kapcsolattartás elmaradásának indokait.
- [16] A végrehajtási eljárás alapvetően az alapügyhöz kapcsolódó járulékos jelleggel bír. Célja valamely döntés végrehajtásának a kikényszerítése. A jelen nemperes eljárás lényegét tekintve a kapcsolattartást rendező ítélet nem teljesítése esetén kezdeményezhető végrehajtási eljárás, megindításának előfeltétele a végrehajtható okirat, amely a jogi kérdés – a kapcsolattartás mikénti rendezése – tekintetében a jogerős érdemi döntést tartalmazza. Az Alkotmánybíróság az érdemi határozatok körének megállapításakor – a végrehajtási eljárás terén – korábban például a végrehajtási kifogás intézményével foglalkozott, és megállapította, hogy mivel az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés – azaz csak a jogalkotó által meghatározott döntések, és nem minden döntés – ellen lehet előterjeszteni, az általában nem kifogásolható alkotmányjogi panasz útján {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [9]; 3252/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [5]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [43]; 3364/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [17] A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyet illetően a kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásban kiszabott pénzbírságról szóló végzés alkotmányjogi panasszal támadhatósága vonatkozásában az Alkotmánybíróság osztja az eljáró bíróságok által elfoglalt azon álláspontot, miszerint a kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásban hozott végzés során nem vizsgálható az ügy érdemére tartozó kérdés, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tekintetében megállapította, hogy az indítványozó kötelezettségét gyermeke különélő szülővel való kapcsolattartására vonatkozóan nem a jelen panasszal támadott végzések határozták meg, az eljáró bíróságok csak – a Bnpt. által biztosított hatáskörben eljárva – az

indítványozó mulasztásának jogkövetkezményét vonták le, azaz pénzbírság megfizetésére kötelezték. A jelen esetben ennek a bírságnak a célja a kötelezettség teljesítése kikényszerítése. A nemperes eljárásban kibocsátott, pénzbírság kiszabásáról rendelkező végzés következtében az eljárás nem fejeződött be, az a kapcsolattartás módjára, részleteire, vagyis az indítványozóra vonatkozó kötelezettségekre nincs hatással, viszont ismételtén kiszabható, amennyiben a kapcsolattartás ismét meghiúsul. Ezért a jelen esetben a nemperes eljárásban pénzbírságot kiszabó végzés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, így érdemi vizsgálata nem lehetséges {3422/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

- [18] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében nem terjesztett elő önálló indokolást, „a megsemmisíteni kért bírósági végzések, valamint a megsemmisíteni indítványozott törvényi rendelkezések” vonatkozásába előadott érvei túlnyomórészt a bírósági nemperes eljárásban benyújtott beadványaiból idéz, hangsúlyos részben a gyermek eljárásjogi pozíciójának hiányát kifogásolva, holott a kiegészített indítványában határozottan leszögezte, hogy jelen alkotmányossági vizsgálatnak ez nem képezi tárgyát. Megjelölte az Alaptörvény szerinte sérülni vélt cikkeit, valamint idézett a relevánsnak tartott alkotmánybírói döntésekből, azonban a tekintetben, hogy a konkrét nemperes eljárás során a Bnpt. sérelmezett rendelkezései hogyan és mennyiben váltottak ki a személyét közvetlenül érintő alaptörvény-ellenességet nem terjesztett elő alkotmányossági szempontból értékelhető érvelést.
- [19] Az indítvány így a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek csak részben tesz eleget. Indokolás hiányában viszont a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak érdemi elbírálására nincs lehetőség {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; legutóbb például: 3446/2021. (X. 25.) AB végzés Indokolás [6]; 3165/2023. (IV. 6.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [20] 3. A fentiekre tekintettel, az alkotmányjogi panaszt – mivel részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés e) pontjában rögzített törvényi feltételnek – az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. május 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírószáma: IV/1079/2023.

